

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 28 DE JANER DE 1910

NÚM. 1622 ————— ANY XXXII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims ————— Atrassats: 20

PARLA EL SENYOR GOVERNADOR

—Ja ho veuen...: Tothom treballa!

El vell Carnaval

No tocaran les flautes dels músics ambulants *El carnaval de Barcelona*, com toquen el de Venècia, deixant un rastre sentimental en els adolescents, ni el llapis d'un Gavarri perpetuarà les siluetes de les nostres velles màscares. Mes, què hi fa que 'ls nostres carnivals no hagin tingut una gloriosa anomenada, si d'aquelles casolanes saturnals encara dura la flaira de la seva alegria? Se divertien a tall de menestral que fa xirinola perquè un dia es un dia; era allò un llibertinatge honrat, una «juerga» ab modos, un engrescarse ab solta; però avui, ni ab modos ni sense ens divertim, y, disressant als nens, fem veure que'l Carnaval es cosa de criatures, com si no's tractés de la cosa més seriosa de la vida.

No es que prediquem el retorn dels antics carnestoltes. Aleshores hi havia més bona fe y el riure no era ridícul, y l'encarcament no s'apreciava. La vida era apacible, l'ingenuïtat virtut ciutadana, y un home graciós com en Canonge s'apreciava més que actualment apreciem a D. Francesc Cambó.

A les velles cròniques se troben records de carnivals passats. En Carnestoltes feia de rei, a principis del segle XIX y ja li dedicaven romansos y el passejaven com a un monarca de debò, y l'enterraven solemnement, cantantli, darrera del fèretre, les absoltes mitja ciutat. Però 'ls carnivals pomposos dels quals els avis parlen comensen cap a l'any 50. El rei de la broma arribava per tren a la estació de Mataró. Allí'l rebia un ajuntament, ab massers y tot, y una diputació y els gegants y els nanos y carreteles y totes les colles carnavalesques de la ciutat. Quan la «Societat del Born» se va fundar, l'any 59, ab el sol proposit de constituir la cort den Carnestoltes y de fer ball el restant de l'any, les recepcions aquestes varen alcansar una pompa extraordinaria. En Sebastià Junyent, avi de l'Oleguer Junyent, la presidia la «Societat del Born». Tant solemnement va esser aquet carnaval que fins se conserva una relació històrica d'aquells quatre dies

LA FI DEL MÓN

—Y quan dius que ha de succeir, això?
 —Per allà al 28 de Maig...
 —Ah, vaja!.. Al menos que'ns deixin celebrar el Jocs Florals ab tranquil·litat.

de tabola. La recepció den Carnestoltes va esser imponenta. Allí bandes y chors y dansarines y escuadrons de disfresses y carros triomfals. El senyor rei de la broma anava vestit de cavaller de Carles IV, ab perruca, tricorni, casacó, y un nas vermell y escandalós que's redressava en la seva cara rasurada y gruixuda. Aquell dia comensaven els balls al *Olimpo*, al *Triunfo*, al *Círculo Equestre*, al *Liceo* y al *Principal*. A la tarda, la *Rua*, que tenia lloc a les Rambles, anava plena de mascarades, d'estudiantines que cantaven y repartien cançons, de carros decorats y carrosses plenes de màscares. «Tant sols en el Corso de Roma he vist tanta animació y esplendidesa»—deia un escriptor de l'època. Al tercer dia va tenir lloc l'enterro den Carnestoltes. «Més de 4.000 màscares, hi anaven»—diu la memoria que's va escriure d'aquell carnaval. Tant y tant se l'estimaven la broma, aquella gent, que fins el bisbe va arribar a perdonar els pecats del dimecres de cendra, consentint, com aquell qui diu, que fos un dia més de gatzara. L'any següent, l'any 60, el Carnaval va tenir un aspecte patriòtic. Era l'any de la guerra d'Àfrica y's tenia d'atendre als ferits y als malalts. Al Liceu's dona un ball y's recauden 9.000 pessetes. En tots els altres balls se procura també fer beneficència ab la gresca. ¡Y aquell any se donaren més d'un centenar de balls de màscares! Les societats portaven aquets noms pintorescos: *El Pireo*, *Campos Elíseos*, *Brillante Barcelonesa*, *Olimpo*, etc. Els balls se deien *Ball rodó*, la *Bolangeria*, *Contrapàs*.

Tot això's feia sense picardia. La qüestió era resultar xistós sense malícia y anar ben disfressat, que d'això's tractava, y no pas de treure carnals profits. Però al costat del xivarri y la ballaruga populars hi havia un estol d'artistes: l'Eu-

sebi Planas, en Vilumara, en Soler y Rovirosa, en Letamendi, en Ballesta, en Soler y Pla, etc., que organiscaven magnífiques cabalcades, y les famoses societats *El Gavilán*, *La Paloma* y *La Baldufa* arribaren a una despreocupació tant deliciosa, a un paganisme tant instructiu y fort com mai assolirem nosaltres. Allí's premiaren a les màscares que anessin disfressades ab menos roba. No cal dir que allò va esser la victòria del desnú. Aquells pintors no tenien necessitat de pagar academia en cap círcul.

Poc a poc, insensiblement, aquestes societats comensaren

SUPERSTICIONS

—Escolti, senyor: ¿Que voi dir que serà any de miseria, això?...

—No'n cregueu res, bona dóna. Són històries que fan corre quatre ignorants.

a tancar-se; la *rua*, plena de màscares grolleres, va anar decaient; la «Societat del Born» se va disoldre; la ciutat va comensar a passar de gran vila a metròpoli de Catalunya; els joves comensaren a carregarse d'anys y les guerres civils a donar disgustos. Y així, com una cosa que's fa per força y que a ningú agrada, sense franques carnalitats, sense espectacles artístics, ha arribat fins a nosaltres aquet pobre senyor Carnestoltes, que abans estimava la nostra gent ab deliri tant gros, com el que poden tenir per en Lerroux els lerrouxistes.

Carnestoltes quinze voltes
y Nadal de mes en mes;
cada dia fossin festes,
la Quaresma mai vingués.

Era un dalit pera viure, era el content del que riu d'esma, era l'edat d'or, en la qual, mentres els senzills feien tabola, els voluptuosos, en els tallers y en les sales de ball, desfullaven roses a Afrodita com uns romans de la decadència.

FOLICULARI

DEL NATURAL

EL MARIT (llegint): —Un matrimonio sin hijos desea dos...
 LA MULLER: —Y ara!... Això posen als diaris?
 EL MARIT: —Espérat, dòna. (Tornant a llegir.) Desea dos
 caballeros á todo estar.

El plat del dia

Hi ha anys que abunden els pressecs o els melons. Aquest any, per lo que s' veu, abundaran les estrelles ab qua.

Ja feia temps que s' parlava de que pel Maig n' havia de venir una, que, segons notícies, cada 75 anys sol visitarnos. —El 1835 va presentarse per darrera vegada—deien els astrònoms:—Per lo tant, enguany li toca tornar a donar pel nostre cel el seu passeig acostumat.

Y vetaquí que, quan més amoinats estavem, rumiant lo que aquet cometa ens deuria portar, un tafaner que, en lloc de rumiar, com era el seu dever, s' entretenia mirant l'atmosfera, llensà un crit.

—Guaiteu!... Ja'l tenim aquí!...

En efecte: varem dirigir al espai la nostra vista atribuïda, y... allí s' estava l' estrella ab qua, exhibint, ab tot descaro, el seu immens ròssec lluminós.

Sorpresa general y coro de protestes. Perquè, es lo que tothom deia:

—Si no havia de venir fins al mes de Maig, ¿quí l' ha autorisada pera presentarse avans d' hora? Aviat un no podrà fiarse de la paraula de ningú; ni de les estrelles ab qua.

Però hi han intervingut els sabis, y tot s' ha aclarit.

—Es que aquet cometa que ara ha sortit no es el d' Halley, que ha d' apareixer al mes de Maig. Aquest es el de Drake, un de nou, que encara no figurava en les nostres llistes.

—Això vol dir que aquest any ne tindrem dos?

—Dos?... Quatre, lo menos.

—¡Jesús, Maria, Josep!...

Ramon Sempau

Si ab una estrella ab qua n'hi ha prou pera enviar el món a can Taps, ¿què succeirà, germans del cor, ab una confabulació de quatre coses d'aquestes?...

No es, doncs, extrany que, apenes divulgada la infausta noticia, la gent ho hagi deixat tot a recó pera ocupar-se no més que d'això dels cometes.

A can Comas y Solà diu que es una professó de visites. Y totes ab la mateixa cansó:

—Senyor Comas, què'n sab de l'estrella ab qua?

—A quina's refereix?

—A la d'ara, a la del mes de Maig, a totes les que han de venir...

—Doncs sé que la d'ara no farà rès, que la del mes de Maig imitarà a la d'ara, y en quant a les demés, potser passin de llarg sense ni sisquera deixar-se veure.

—Però, digui la veritat:... no portaran... qua?

—Es clar que sí!... Ja no serien estrelles ab idem si no'n portessin.

—Vol dir que no'ns donaran algun disgust?

—Y ca!... Ríguissen d'aquestes tonteries.—

Però tot es en và. Tonteries o no tonteries, quan a la gent se'ls fiquen els cometes al cap, no hi valen parers de sabis ni dictamens d'observatoris.

Vagin allà on vulguin, tothom els surt ab lo mateix: les estrelles ab qua. Y no son solament les porteres, y les criades, y els vigilants, y els *urbanos* els que les remenen y, parlant d'elles, passen el dia, sinó fins les persones de carrera.

Un notari conegut meu m'ho deia air, molt formal:

—Jo, la veritat: no es que sigui supersticiós, però si fos de vostè, per lo que pogués succeir, pendria les degudes providències.

—Quines providències vol que prengui?

—Si no ha fet testament, fassin desseguida.

—Però per què, sant cristià?—vareig dirli.—Si, efectivament, enredat ab la qua de qualsevol d'aquestes estrelles, el món s'acaba, de què'm servirà el testament?... ¿A quí vol que deixi hereu?

El notari, una mica confós, va mossegarse els llavis, però, sense donarse per vensut, va replicarme:

—Es que potser no s'acabi tot. Tal vegada no més s'es-crostonarà y se'n perdrà una meitat. ¿Què sab un hom d'aquestes coses!...—

Mentrestant, l'ansietat del public aumenta d'hora en hora, el pànic creix per moments, a les administracions de loteries apenes vénen bitllets, y els treballs pera les pròximes eleccions estan poc menos que abandonats. La qüestió de les estrelles ab qua ho absorbeix tot, tot!...

M'atreveixo a assegurar que si ara an en Moret li passes pel cap suspendre altra vegada les garanties, o se li ocorregués fusellar a unes quantes persones, no se'n adonaria ningú. Potser ni els mateixos fusellats. Tant engolfada està la gent ab els ditxosos cometes!...

Els *partes* del extranger no parlen de rès més.

«A Inglaterra ja n'han vist un.

»A Marsella n'han descubert un altre.

»A Roma se'n veuen dos...»

Els diaris d'aquí no tenen prou columnes pera «il·lustrar» sobre la materia al pobre lector, y acabar de ferli perdre la xaveta. Articles, planos, dibuixos, fotografies de l'estrella apareguda, l'òrbita de la que encara ha d'apareixer, les dimensions de la qua del primer, la velocitat que ha de portar el segon...

No vui fer als lectors de L'ESQUELLA, tots persones de debò, ilustrades y serenes, el disfavor de suposar que participen de les preocupacions que aquets dies manifesta el remat vulgar.

Tots ells saben de sobra que lo únic que un cometa pot arribar a fer, es produir una mica de pertorbació en l'agulla de la brújula.

Y com que la brújula, a Espanya, ja fa temps que l'hem perduda, ¿què ha d'importarnos això, ben mirat?

A. MARCH

No era en Sempau un orador ni un periodista d'aqueixos que escriuen a diari; no passava la vida en les biblioteques estudiant coses que saben pocs pera espantar, ab la seva erudició, an els que les ignoren; no havia sigut ni tant sols diputat, ni regidor; no creia en els homes polítics ni en els ideals de les polítiques diverses, y era, no obstant, un dels homes més intel·ligents d'Espanya, y haurien de sentir la seva mort—com de debò la sentim tots els amics—tots els seus conciutadans, com se sent la perdua d'una gran forsa que's

transforma o s'anula sense profit pera ningú.

En Sempau valia més, molt més que tots els oradors d'ofici plegats, ab perdó sia dit del senyor Roig y Bergadà; era més llest que tots els feconds periodistes y sabia més que la majoria dels erudits, per la senzilla raó de que pensava per compte propi. No va ser diputat perquè no va voler; perquè s'hauria burlat de ell mateix si un dia un ministre li hagués regalat una acta o li haguessin donada els *rais de Panurg*.

¿Còm se comprèn, doncs, que un home de tanta valua, que tenia veritable do de gents, passés quasi obscurament entre nosaltres?... Es que tenia, entre totes les seves, una qualitat molt rara, excelent, envejable, però que serveix de destorb quasi sempre: el do de l'auto-crítica. De la mateixa manera que advertia els defectes agens y se'n mofava graciosament, reconeixia, també, els seus y els abultava. Dubtava d'ell mateix més que dels altres. Rès de lo que pensava o escrivia li semblava bo, ni passador tant sols, y això que pensava be y escrivia millor encara.

A Madrid, a Paris o a Londres potser hauria fet una brillant carrera. Barcelona l'asfixià. Abans de que'l càncer acabés ab les energies y la vitalitat del seu còs, els editors havien acabat ab la seva energia y la seva robustesa morals. La lluita pel sòu agotà les forces a qui havia nascut pera lluites més grans.

En Sempau parlava admirablement; coneixia y manejava el castellà com un mestre, la política no tenia secrets pera ell. No va saber aprofitar cap de ses bones, de ses altes qualitats, y passà els darrers anys de sa vida a les ordres d'un editor... —¿No li sab greu perdre miserablement els millors anys de la seva vida?—li preguntàrem un dia. —Tant es perdre'ls d'una manera com d'un'altra; lo sensible es perdre'ls,—replicà.

Aquesta resposta retrata l'home. Plorem la seva perdua y respectem el seu record.

A. R.

Gent coneguda

III

Optimista impertorbable, movedís, *charmant*, senyó, la seva única divisa es:—*Catalunya y cotó*.

En quant a pensar, ja pensa; però... deixeu-lo; això rai: encara que's quedi calvo, no serà *calvo* jamai.

KIKIRIKÍ

Nota civil

ANTONIETA JALMET

AMELIA MEYER

Primers premis del Concurs de Bellesa per la Casa Aurigemma-Cañadó, en els balls donats al Teatro Español.

Sincerament crec que ja n'hauriem de parlar, ja, d'això del Civilisme, y de la Potencia, y de la Ciutat matriu, y de l'Atracció de forasters; però més tard. Les coses, o ferles ben fetes o no ferles, y si's vol ferles be demanen calma y repòs.

Si, enduts pels nostres meridionals (1) entusiasmes, ens concretem a demanar, y fins a exigir, lo que no més pugui embellirnos, descuidant lo que es de necessitat, no farem rès de profit; en primer lloc perquè desentonarem de la nostra era *pràctica*, y en segon perquè si s'escoltessin els nostres cants y triomfessin les nostres exaltacions, la nostra habillamenta exterior prou fora alegradora y grata als ulls de la bona gent, mes l'interior fora indigna de nosaltres y una volta encara fariem justícia a l'autor d'aquell tractat de psicologia que comensa ab allò de *Mucho lujo en la fachada y por dentro sin camisa*, paraules que podrien aplicarse a la nostra ciutat, com s'apliquen a tants dels nostres joves lluits que's dediquen al sport de l'aristocràcia.

Ja està be que tinguem regidors poetes y escriptors, però també ho està que'n tinguem que siguin metges y apotecaris, que tinguin un xic d'amor a l'higiene. Ja està be que celebrem, com un aconeteixement, l'entrada d'una estatua grega al nostre Museu, però també estaria be que's fes netejar un xic el mercat de la Boqueria. Es d'alabar la pensada d'obrir una oficina d'informació pels trenta forasters que arribin, però no ho fora pas menys que aquets forasters trobessin els carrers ben empedrats, y se'ls podés portar, com se'ls porta al Tibidabo, a veure'l panorama de Barcelona, a veurela d'aprop Barcelona, a passejar pels carrers dels volts de Sant Pau y l'Hospital y els de Sant Pere y de Carders.

Cal que abans de que siguin estat totes les coses que desitgem pera engrandir la ciutat dels nostres amors, resolguem els petits detalls que, encara que no siguin tant civils, siguin prou municipals pera que l'Ajuntament se'n cuidi, y massa convenients pera que ningú s'exclami, y tothom els vegi ab bons ulls.

Així, abans de demanar que a dalt de Montjuic s'hi col·loqui una Palas Athenea lluminosa, preocupemnos de demanar modestos fanals *de repisa* pels desvalguts carrers que no'n tenen, que, si be es cert que no'ns donaran tant llustre com allò, ens donaran, en cambi, més claror, y portaran alegria a molts dels veïns que voten, y es manifesten sempre que convé fer actes pera mostrar la nostra potencia davant dels ulls astorats de la vella Europa.

Per què parlar d'un passeig marítim si els terrestres que tenim *cauen* de pena y de descuit? Per què hem de subvencionar Palaus de Música, si quatre barraques en les quals se recullien captaires, y que, com a mida d'higiene, van tirarse a terra, encara estan així, a terra, y per setze pessetes que podria costar fer treure la brossa, aquesta encara resta allà, com un dels estímuls més encoratjadors pera fer escriure Ciutat ab C majúscula?

Per què la vam inventar una Guardia urbana ab obligació de saber tantes llengües y un excés d'educació, si ab ella hem rebaixat la municipal, y els lladres, sense *modos*, y en català o castellà ben intel·ligibles, buiden de roba els terrats y a plena llum ens surten de trascantó demanantnos els diners ganivet en mà?

Aont es aquesta marxa ascendent que tant s'anomena desde que tenim funiculars? Aon són les senyals d'una gran ciutat, si quatre excursionistes que venen no volen desembarcar perquè, de tants barquers que'ls ofereixen posarlos a terra, cap els mereix prou confiança?

Ah! vosaltres, poetes somniadors, que canteu la nostra mar llatina, per què oblideu els bassals dels nostres carrers en

(1) Com aquesta, en el present article d'altres ne sortiran de paraules de moda. Es tant difícil escapar-se de la *passa!*

ELS BARBUTS DE LA SETMANA

—Santiaguet, tocayo nostre:
digues que vingui un barber...
¿No veus, el vent d'aquets dies,
com ens ha posat el pèl?

dia de pluja? Aquesta urbs potentia y forta que tant ha fet vibrar les cordes de la vostra harpa, aon l'heu vista? Vosaltres, com jo, com tothom, més d'una volta haureu estat víctimes de la mullena de les floristes a la Rambla de les Flors, quan desembrassen les taules, y en lloc de protestes de la manca de civilitat, haureu arribat a casa vostra, haureu agafat una postal ab *vistes* d'aquella Rambla, al darrera hi haureu posat belles ratlles curtes y glosadores y l'haureu enviat a l'amic de fòra que us creu poetes sincers.

Aont es la sinceritat dels que estimen Barcelona? Qui se'n recorda dels seus defectes així que, ploma en mà, vol parlar d'ella? Els seus carrers, plens d'humitat y de fetors, quan s'han retret pels que tant civilistes se diuen? Una sola vegada un poeta jove, en Xavier Viura, va recordarse'n dels nostres vells carrers, y, el mentider!, perquè'ls consonants *li venien be*, va dir que tenen un *encant sobtat*...

Lo que es verament encantador, malgrat les protestes dels civils, són els fanals den Falqués comparats ab l'urbanització del carrer de l'Allada o el de Carretes!

Y dels fanals den Falqués tothom se'n queixa? Visca en Falqués, doncs!

UVA

El comte pontifici de Santa Maria de Pomés

Viu a Barcelona un senyor que's diu Benet Pomés, y al qual la minyona y la portera anomenen graciosament *don Benèit*. Aquet senyor té un titol de noblesa otorgat pel

Papa de Roma, en virtut de qual titol resulta ser el comte de Santa Maria de Pomés.

Nosaltres no sabem si el tal comte pontifici es ric de fortuna. Però estem convensuts de que moralment es de les persones més pobres que corren per aquets mons de Deu o del Diable. Es catolic, arxicatolic, ultracatolic, y figura com un dels individus més actius del Comité de Defensa Social.

Se proclama home de fe. En tot cas, la seva es aquella fe sense obres condemnada per Sant Pau. Pera aquet comte pontifici, la religió no es altra cosa que un fanatic sectarisme polític que aixuga el cor de tot amor y de tot sentiment de pietat. Si el talent del senyor Benet Pomés estés a l'alsada de la seva intenció, aquest home faria coses tant grosses com detestables.

Però'l pobre senyor Benet Pomés té un angle facial molt estret, y una massa cerebral que no li pesa ni mitja ùnsa. Y ell, que, per les seves intencions y els seus sentiments, podria esser un Torquemada o un Trepoff, per la seva mentalitat queda reduit a donar la nota còmica en els actes de propaganda nea, y a servir de *Tonet* sense gracia, ni solta, ni volta, al public barceloní. Es allò que se'n diu un barret de rialles...

El comte pontifici de Santa Maria de Pomés, com es natural, prengué part en el miting ultramontà que'l passat diumenge se celebrà al Tívoli. L'home clogué dignament l'acte ab un discurs humoristic, com diu *La Vanguardia*. Ja poden suposar els lectors de quina mena es l'humorisme que gasta el senyor Benet. Es encara de pitjor mena que'l del setmanari den Boguñà, que es tot lo que's pot arribar a dir.

En el susdit discurs hi hem trobat frases admirablement humorístiques, d'allò més just, d'allò més encertat. Com reien els capellans, les majordones, els sagristans y els car-

lins reunits en el Tívoli! Entre altres coses, el nostre home digué:

«En las escuelas laicas se cultivan calabazas y se laboran adoquines»

Sí? Doncs posariem les mans al foc que'l comte pontifici de Santa Maria de Pomés ha sigut educat en una escola laica.

La dansa de les fulles

(DEL INGLÈS)

Arreu el vent,
fred y brunzent,
les fulles seques du per l'espai.
Fullam d'istiu
mort pel fred viu,
que, ab dansa boja, no para mai

Sens descansar]
ab son volar,
avensant sempre, troben esplai.
Fullam d'istiu
mort pel fred viu,
que, ab dansa boja, no para mai.

Ab burlesc pler,
prô ab desesper,
cruixen les fulles, alsant trist cant,
y, fentse pols,
son destí es sols]
anà a la fossa sempre ballant.

S. ALSINA Y CLOS

Dialeg barceloní

(HISTORIC)

—Què li passa, senyor Candi?... El trobo molt content.

—Ja veurà, ja veurà, senyor Pere... Acabo de tenir una gangueta.

—Alguna conquesta femenina?

—Fugi, home, que ja no m'hi dedico an aquet ram. Se tracta d'una gangueta positiva, pràctica, d'aquelles que fan trinc, trinc..., sab?

—Que ha tret la rifa?

—No tant. Però he guanyat unes quantes pessetetes en un moment.

—Ah, vamos...

—Doncs, sí, senyor. Figuris que acabo de pagar el rebut de la fàbrica del gas corresponent al passat mes de Desembre.

—Home, no hi veig la ganga.

—Deixim acabar de dir, que ja la veurà. El mes de Novembre vaig esser quinze dies fòra ab tota la meva família y les minyones. A casa meva no hi van quedar més que'ls mobles. Aquell mes el rebut del gas va pujar 22 pessetes y centims. Per lo tant, lògicament, el rebut del mes de Desembre havia de pujar-ne 44. Jo ja les tenia amanides. Y ve-liaquí que ara m'acaben de portar el rebut; y, sab quant puja? 16 pessetes justes y rodones. Rè: que a la fàbrica del gas s'han errat, y ab el seu erro jo m'he estalviat 28 pessetetes. Oidà!

—Y... escolti, senyor Candi: que ja n'està ben segur de

que'l rebut equivocat es el de Desembre? Y si fos el de Novembre?

—Home... El de Novembre, diu?... Ara vostè'm posa en un dubte...

—Que no recorda lo que li pujaven els rebuts en els mesos anteriors?

—Els mesos anteriors?... No ho sé... Tinc tant poca memoria... A veure! En aquet calaix han d'esser els rebuts vells.

—Vegi, m'riho, senyor Candi.

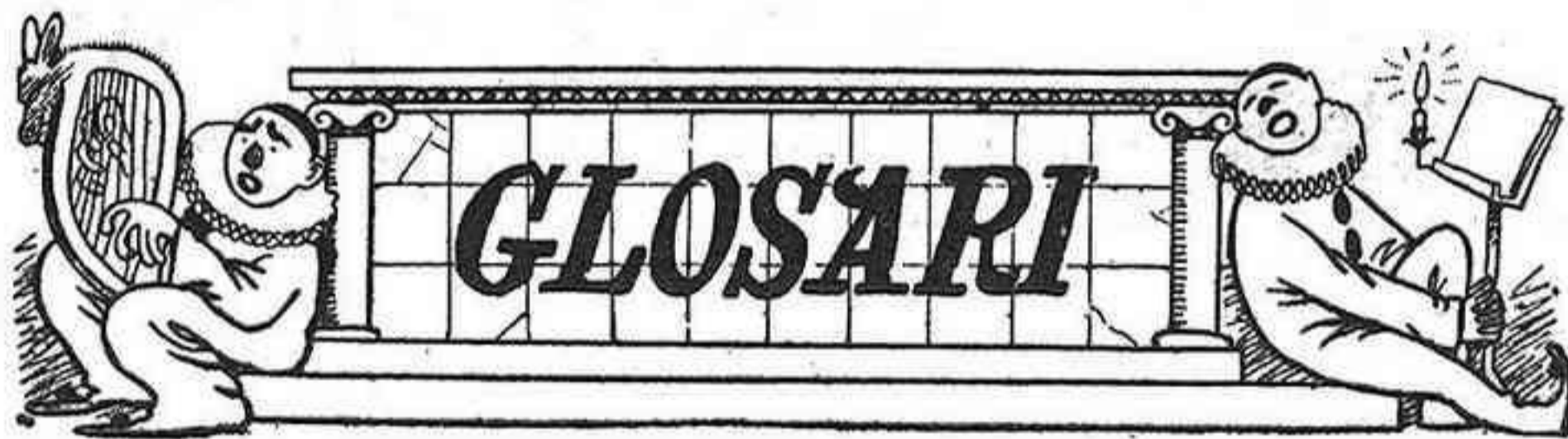
—Aquí estan... Octubre, 14'70 pessetes; Setembre, 14'10; Agost 13'85... Y ara?

—Ho veu, ho veu? Es el rebut del mes de Novembre el que està errat.

—Te raó... en efecte... Vaig esser mitg mes fòra... Doncs així ja no tinc la ganga de les 28 pessetes?

—Y què ha de tenir, home de Deu! La ganga ha sigut pera la companyia del gas, que en això d'errarse en profit propi hi té la mà trencada.

—Vatúa'l món dolent! Jo que estava tant contentet... Perquè m'en feia adonar d'això, senyor Pere? M'ha destruït l'ilusió!

«LE TON FAIT LA CHANSON»

Un company glosador, company y mestre, va alegrarse l'altre dia de tornar a sentir cantar Els Segadors a la colla den Millet. Nosaltres ens alegrem, també, de que ell se'n alegrés, com l'acompanyariem en el sentiment en cas contrari.

El colega aprofita aquest esplai d'alegria pera entonar un himne al Himne, y pera recomanar a tothom que torni a proveirse de la bèlica fals, per allò de que: «aquell qui la fals no empunya—no es amic de Catalunya», y aboga pera que's torni a proclamar el bon cop!, ignorem ab quin sentit, perquè ja se sab que, en això de cops, tant n'hi ha per dar com per rebre.

El glosador company y mestre ens ve a dir que es un pecat deixar abandonada a l'acció de les terenyines la nostra cansó més popular, que, de tant popular, estava a punt d'esser oblidada pels mateixos veïns del Hort den Favà; y, ple de bon intent, proposa an els catalans que no estan conformes ab la música d'Els Segadors, per trobarla excessivament trista, que, malgrat això, no deixin de cantarlos, y que, si'ls sembla, poden variar-ne el tò y el compas: si aquest es de 3 per 4, que se l'arreglin de 7 per 8, com el cant de les guatlles; que, si'ls convé, cambiïn els lentos per vivaces, donanthi més picardia, més aire, més color; o que se'ls arreglin cada hu a gust seu, segons el temperament o l'ideia del que'ls canti o xiuli. Tot, menos deixar l'himne a recó.

Angela, Maria!

Això es tocarhi, y lo demás son trons.

No'ns en desfem, no, de les valentes estrofes; en tot cas, adaptemles, apliquemles degudament. Si fins avui no'ns han resultat alegres, que diguessim, d'ara en endavant ne poden ser molt, per mica que'ns hi esforsem. Tot es qüestió del temps y el compas que's donen a l'execució. Que trobem la melodia massa funerària, com a himne?... femne un pas-doble o portemla a tall de machicha. ¿Que la lletra fa horror, ab tot allò de: «cremen albes y casulles—els calzers y les patenes—y el Santíssim Sagrament—alabat sia per sempre»? No hi fa rès. Anantho primfilant,

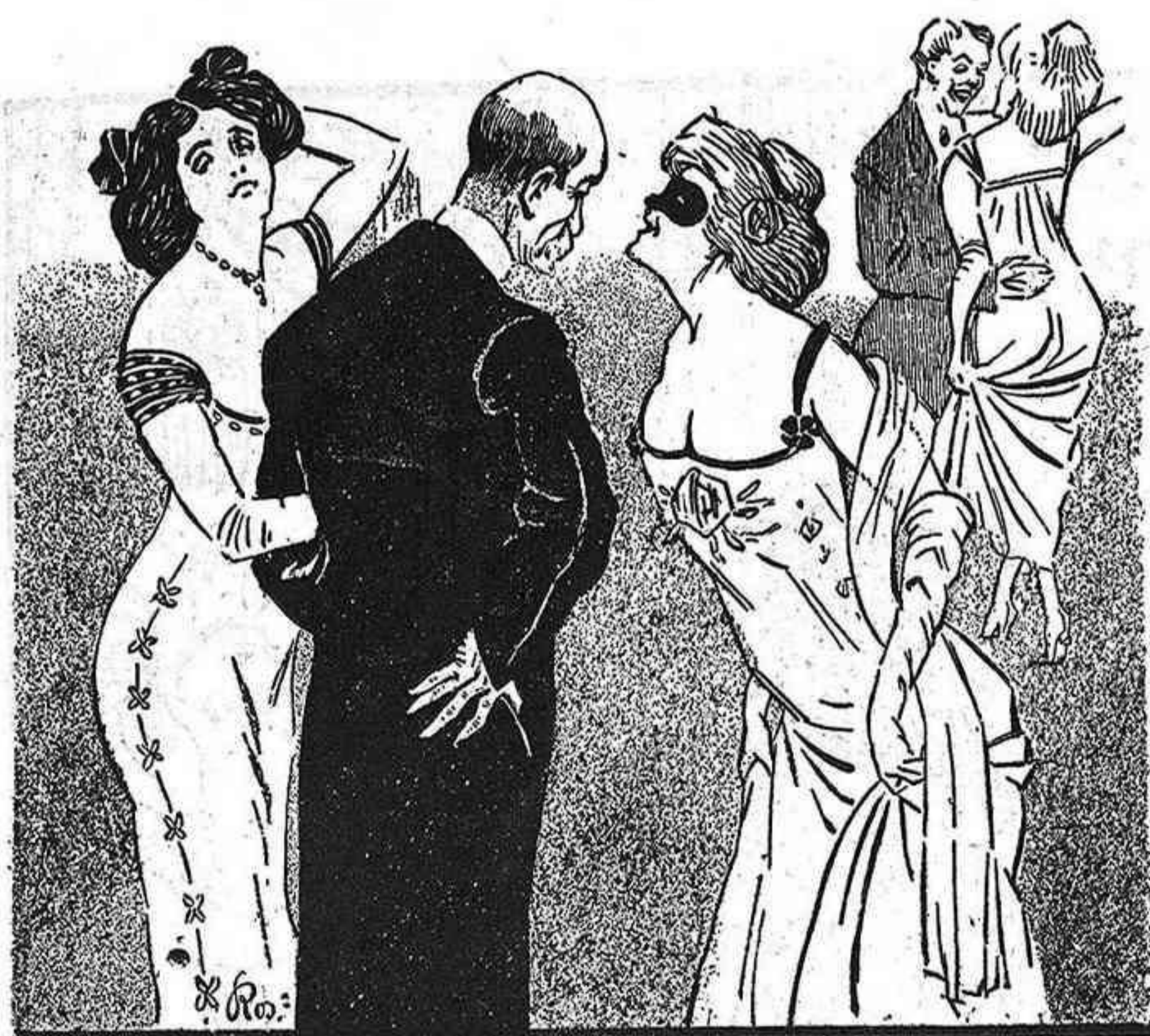

EN PLE CARNAVAL

EL VELL:— Vols venir a ballar aquets rigodons?
ELLA:— Dispènsa'm: ja estic compromesa ab aquet jove.

UN DEL COMITÉ

—Diu que tu no ets partidari de l'ensenyansa?...

—Oh!... Segons de quina ensenyansa, sí que'n soc partidari.

els versos d'Els Segadors podrien servirnos de mónstruo, que'n diuen els musics, pera totes les melodies hagudes y per haver. Y, així, quan ens fessin baladrejar per forsa la «marxa de Cádiz», ja tindriem a punt el primer vers de la nostra cansó popular, que hi ve de perilla... Còm fa?... còm fa?...

Taràrà-ta-ta-tà!...
Catalú-nya-com-tat-gran...

Y així per l'istil; quan sia de moda una copla del gènero infim, adaptació al canto:

¿Qué se quiere usté apostar
que'l gran comte d'Olivar
tot lo dia, al Rei, l'orella—li anava a burxar...
Qué garrotfn!
Bon cop de fals!...

La qüestió es no deixar adormir la lletra.
Ni el seu esperit.

XARAU

DESPULLES D'AMOR.—Drama en un acte, en prosa, per *Emili García*.—En un substanciós proleg ens diu l'autor que en aquesta obra s'hi demostren, d'una manera satírica, les fatals conseqüències del sant sagrament matrimonial. L'Ibsen en *Nora*, l'Hauptman en *Animes solitaries*, y en Gual en *Misteri de Dolor*, ja havien tractat sortosament aquet tema a les taules, però cap d'ells, es precis reconèixeho, ho ha fet d'una manera tant pintoresca, tant satírica y tant ortogràficament revolucionaria com el senyor García.

Anem a demostrarho ab alguns botonets, arrencats de la mateixa casaca:

Al aixecarse'l teló, AMPARO y MARCH astarán parlant tots dos assentats.

Ma.—Donchs digui que ab té un tip.
Am.—Més del que vosté's pensa...

Ma.—Coses del matrimoni!
Am.—Jo, cregui, n'estich hasta la coronilla.
Ma.—Bé prou se li veu.
Am.—Ab la cara, hoy?...

Aquí ja dona a entendre la tal Amparo que està tipa del marit y que voldria desferse'n com més *habiat* millor. ¿Com?... Fentlo passar per boig y tancantlo a Sant Boy. An aquesta malifeta li ajuda un metge gens escrupulós: el Dr. Pi.

Am.—Té com manies... Més ben dit, es boig.
D. Pi.—Què diu ara?
Am.—Lo que sent.
D. Pi.—Això serà una *cosnòpolia*.
Am.—Y es dolent això?
D. Pi.—Aixís... aixís...
Am.—Jo no hi entenc...
D. Pi.—Ja veurà... Son ciencias exactas.

An això, entra un criat, y el doctor, després de sentirlo parlar y mirarse'l de cap a peus, exclama:

D. Pi.—Quin criat més tonto!
Am.—Com qu'es de la casa de Caritat!
D. Pi.—Ja, vol dir que allí tots son tontos...
Am.—Coses del meu marit!

Desseguida torna a entrar el Sr. March, que, a la cuenta, se n'havia anat, y comensa una *causerie* deliciosa:

Ma.—No am faria pas de metge.
D. Pi.—Per qué?
Ma.—Ab faria una cosa, tocà'ls malalts!...
D. Pi.—Con un ja fa temps que en fa, es com si toqués fusta.
Ma.—(a part) ¡Quina comedial!...

Lo mateix, si fa o no fa, que deu pensar el públic.

Per fi, la dama y els traidors que la *busquinyen* convencen al metge de que'l marit s'ha d'enviar a la torra;... y aixís ho comuniquen al propi interessat:

D. Pi.—¿Sab que li convindria per curarse?
Ra.—¿A què?
D. Pi.—Cambiar d'aigües?...
Ra.—Y a quin punt haig d'anar?
D. Pi.—Oh, Aixó depen dels experiments que jo fassi de l'atmósfera popular.

El marit se retira tot pensatiu a la seva habitació y decideix morir-se tot sol, lo qual dona lloc a una patètica escena final. Mentres la Sra. Amparo fa brometa ab els seus adoradors, surt una criatura anunciant la mala nova:

Nen.—Mame! Mame!.. El pare es mort!
El criat.—Deixals, home,... no sens que no estan per tu?... Vina ab mi... jo et faré de pare...
Ma.—(a part) La culpa no es nostra...

Ni nostra tampoc.

TERRA BAIXA. Drama líric d'Angel Guimerà y Eugeni D'Albert.—Ab l'original català y l'arranjament alemany a la vista, l'ilustrat escriptor D. Joaquim Pena ha compost un llibre adaptantlo a la música del compositor D'Albert, que facilita extraordinariament la comprensió de la òpera que tant èxit obté actualment al Liceu. L'obra's divideix, com en el drama líric, en un proleg y dos actes.

LA CONQUISTA DE ÀFRICA.—Exposició complerta dels descobriments geografics, successos historics, etc., realisats a l'Àfrica desde'ls temps més antics. Dirigeix l'obra D. Alfred Opisso y's publica per quaderns.

¡PROU COMEDIA!—Es un aixerit monoleg comic den Josep Asmarats que acaba d'editar la casa Bonavia.

TARRACO.—Havem rebut el número 2 d'aquesta important revista de Ciencias, Arts y Literatura, que's publica a Tarragona.

PERDIU PER GARSA.—Comedia en un acte, per Albert de Sicilia Llanas. Fou estrenada ab èxit al Romea ara fa dèu anys y's conserva avui tant fresqueta com el primer dia. Forma part de la Biblioteca de «La Escena Catalana.»

ARTÍSTICA MUNDIAL.—Tinc damunt de la taula el número 5 d'aquesta revista, porta-veu de tota mena d'espectacles, que's publica ab èxit a Barcelona.

SEPT SCIENCIES

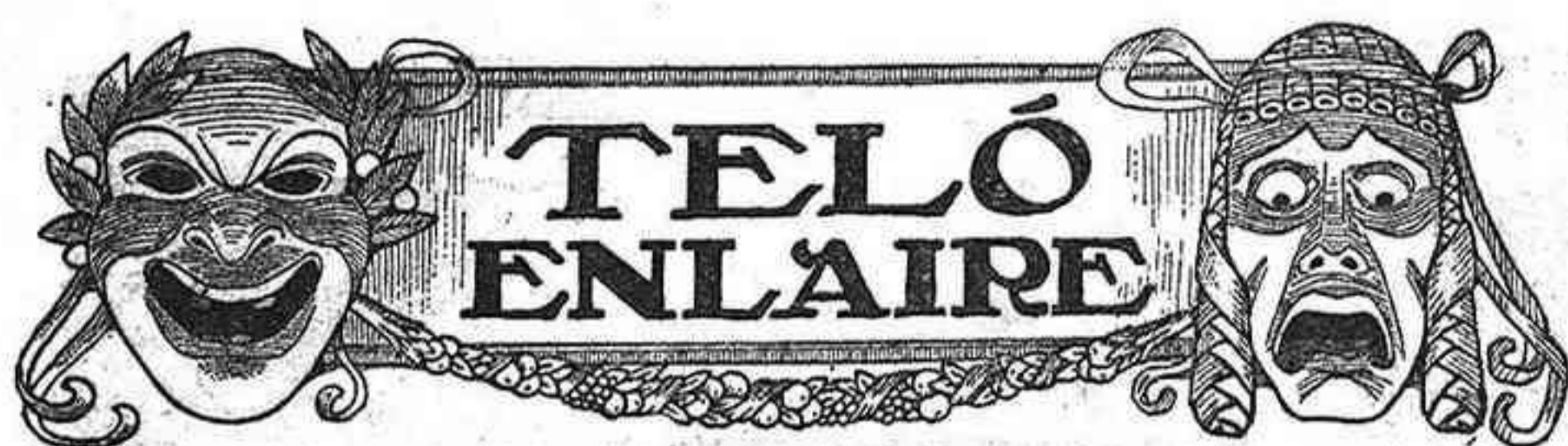

PARAULES DE CASAMENT

—Jo!o que sé es que ell m' ha promès donarme la mà.
—També m' ho ha promès a mi.
—Bé!... Ens en deurà donar una a cada una.

PRINCIPAL.—En Santiago Rusiñol, autor dramàtic, ha triomfat una vegada més en el teatre. Segur, ferm, ab una valentia y una trassa admirables, afronta en *El Redemptor* un problema perillosíssim, com es l'eterna lluita entre'l cor y l'esperit, entre la raó y el més enllà. Fonamentant tota l'acció en l'epísodi natural y humà d'aquells infelissos que, resistintse a esser redimits per ells mateixos, no accepten el bé sinó com a caritat, l'autor ha sabut harmonisar perfectament els dos aspectes de l'obra: el social, o economic, y el religiós, o moral. El primer, tractat ab gran discreció, se'ns presenta clar, suggestiu, potent, embolcallat d'un sombriu pessimisme que faria dubtar de tota eficàcia en la bonesa y la veritat humanes, si no's presentés a temps un raig de llum encoratjador, una esperança en forma d'*Elies*. Però, si ben pintat ha sigut aquest aspecte del drama, ab més sòrt, ab molta més sòrt se pot dir que ho ha sigut la lluita d'idees y sentiments que s'hi sostè, encarnades en Don Daniel (*El Redemptor*) y sa filla. En les escenes d'aquets dos personatges hi ha vessat en Rusiñol tota l'exquisida aroma de bellesa de la seva ànima d'artista.

Per damunt de les moltes ventatges que fan de l'obra un èxit espontani y sorollós, hi ha la de que l'interès no decau un moment, ans pel contrari, creix sensiblement a cada escena, gua-

nyant l'acció dramàtica y el procés psicologic dels protagonistes, en intensitat y en vida, a cada acte. L'ambient senyorial, però auster y modest a la vegada, d'aquell casal del *Redemptor*, refugi dels pobres, aon totes les desventures hi truquen esperansades, ha quedat hermosament trasplantat de la pensa del autor al escenari, ab els mateixos matissos que si l'hagués pintat en una tela. Igualment ha sigut afortunat en Rusiñol en els magnífics efectes plasticos de la majoria d'escenes, que, pel seu tò poetic y per la seva grandiositat sols poden compararse a n'els d'algunes tragedies den D'Annunzio. Les dues figures de *Don Daniel* y de *Rosina* son dues portentoses creacions que no hauria pogut donar mai a l'escena cap autor que, a la vegada, no hagués sigut un gran artista. Els personatges secundaris, també molt ben esbossats, tiren ja a la comedia, y alguns d'ells a la franca caricatura. Cal senyalarne, no obstant, un d'originalíssim, que es tot un caracter: el del criat, simbol de la fe cega.

La presentació ben acceptable.

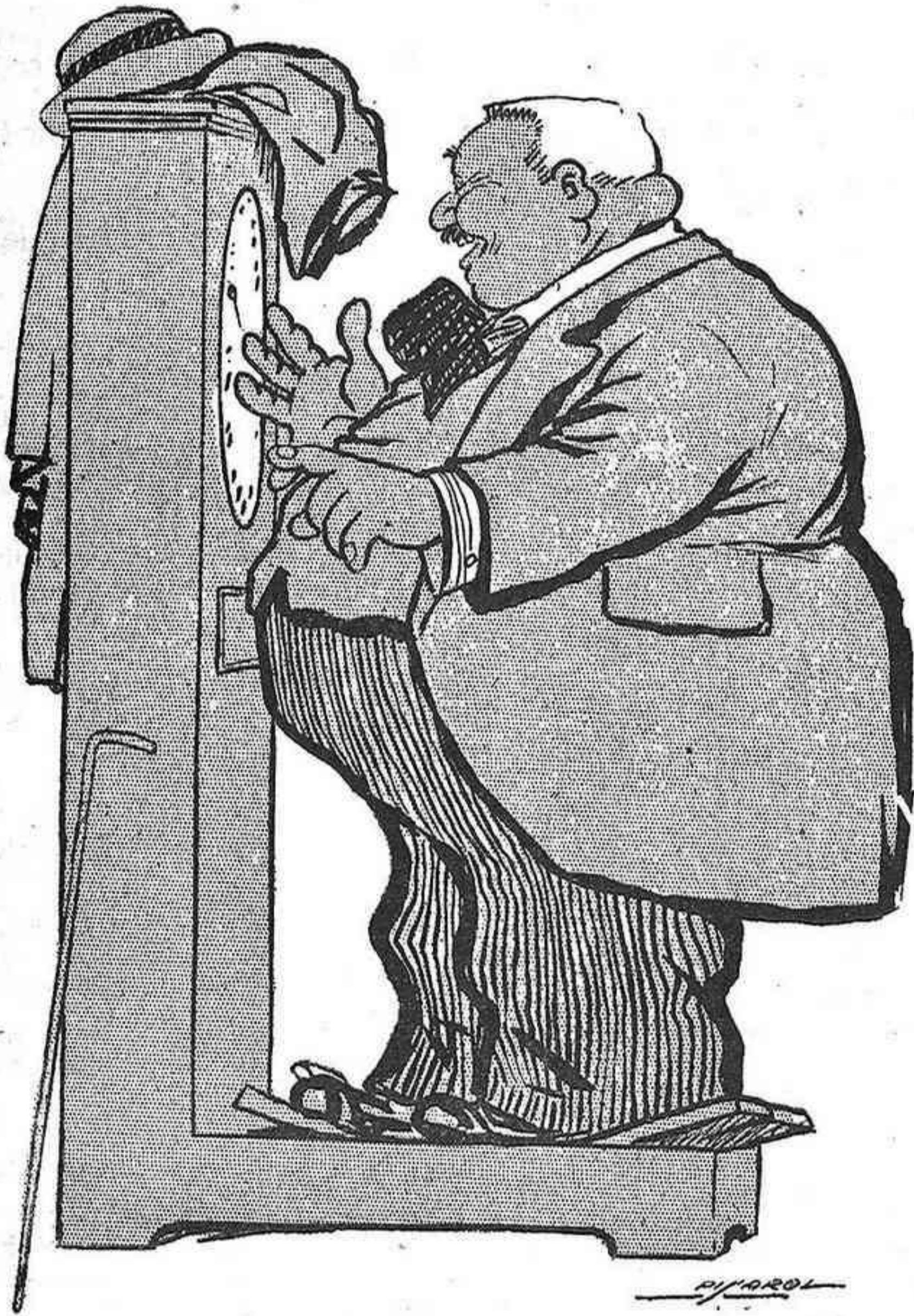
Els actors, fenthi tot lo que bonament sabien. En Borràs be, dintre de la seva tònica, encara que'ns hauria agradat molt més si no s'hagués deixat portar tant pel geni, sobre tot en les darreres escenes del primer acte y en bona part del ultim. La Xirgu ha entès perfectament el tipo, donantli tota l'espiritualitat que requereix. L'escena culminant ab en Jaumet va matisarla d'un modo esplèndit, y, apart d'alguna petita monotonía de dicció en el primer acte, efecte, segurament, de la natural nerviositat que causen als artistes les vetlles d'estrena, va portarse com una veritable heroina. En Galceran declamant, millor dit, cantant ab molta afectació. En Daroqui molt afortunat en el paper de *Ramon*, el criat incondicional; y les senyores Faura y Vallbé y els senyors Santolaria, Tor y companyia ajudaren al bon conjunt. M'hi jugo un peixet que aquet *Redemptor* durarà molt més que molts altres que'n coneixem.

UN BRAU

—No cal que't cansis: no la pendré la vara.

—No l'entenc aquesta màquina:
cada dia peso més!

—Aquesta màquina no l'entenc:
cada dia peso menos!

ESQUELLOTS

La guerra del Riff està acabada, però la guerra a la forma poètica sembla que encara dura.

Al entrar a Madrid les tropes victorioses, va repartir-se ab profusió una composició en vers que comensava així:

«Bajan hoy á recibir
á sus queridos hermanos
estos viejos veteranos,
que en Africa peleamos
hasta vencer ó morir.»

¿Què fan les autoritats... acadèmiques, davant d'aquest atropell a la rima?

Perquè aquí, no hi ha més: o dels *hermanos* y els *veteranos* ne fem, immediatament, *hermanos* y *veteranos*, o el *peleamos* del quart vers se converteix, a corre-cuita, en *peleanos*, o això no son versos ni *Apolo que lo fundó*.

¿Després diran si les nacions estrangeres ens miren ab llàstima!...

¿No'ns hi han de mirar, al enterarse d'aquets atentats?

Unes quantes senyores, dilluns passat, comparegueren al govern civil y entregaren al porter unes tarjetes que, a més dels respectius noms, portaven, manuscrites, aquestes paraules: «Protesta de la apertura de las escuelas laicas».

També entregaren un document ab trentadues firmes y que venia a dir lo mateix.

Si en la qüestió de les escoles s'hi emboliquen les senyores, ja sabem com acabarà: com el *Nadal del Soldat Català*: mitg en broma y mitg en gatzara.

En Torrendell, ab la seva revista sota'l bras, canbià molt sovint de domicili.

L. L. L.

ESPANYOL (*Liric Català*).—Va inaugurarse, ab l'èxit que era d'esperar, en l'elegant y espaiós *Teatre Espanyol del Paral·lelo*, la temporada de sarsuela catalana. Les obres escullides eren *La Santa Espina*, den Guimerà y en Morera, y *Permetim*, del mestre Esquerrà, estrenades al *Principal*. No cal, doncs, parlar de les condicions literaries o artístiques de cosa jutjada aquí mateix anteriorment. Cal, tant sols, consignar que l'interpretació fou excelent per part d'algunes de les parts, que no en và compta el quadro de companyia ab artistes com la senyora Morera, y els senyors Santpere, Viñas y Nolla. La presentació, sobre tot el vestuari y els coros, ja no van estar tant a l'altura, però això son defectes que's poden perfeccionar, y, además de perfeccionarse, perdonarse, donada la baratura dels preus. El fet es que'l public va respondre, premiant a l'empresa ab una bona taquilla y als artistes ab llargs aplaudiments. Seguidament s'han reprès les aixerides sarsueles *Els gendarmes*, *La reina del cor*, *La barca* y *La Reina vella*. Esperem una estrena veritable pera parlar d'aquet simpatic teatre ab la extensió deguda.

Y tancarem la secció participant an els que ho ignorin que al *Apolo*, per benefici del senyor Parreño, va estrenarse un bonic quadro dramatic del senyor Fochs titulat *La risa del payaso*, molt interessant y molt ben escrit, en el que'l protagonista s'hi va lluir forsa; que al nou teatre *Espanya* hi ha debutat una companyia de sarsuela castellana, dirigida pel Senyor Guisó; que la cèlebre Gagliardi va donar el seu benefici, dimecres, al *Liceu*; que demà, en el mateix *Liceu* s'hi estrena la famosa *Salomé*, de Strauss; que al *Principal*, els estudiants aficionats van ser molt aplaudits ab motiu de la representació de *Juventut de Princep*; que al *Nuevo* ha obtingut un gran èxit l'interessant obra den Paso y Abati *Los perros de presa*, en la que hi vessen gracia a dojo la Gómez y en Bergés. Tot això ho afirmo, y ho firmo pera que consti.

Això es una prova de que'ls negocis li van be, y era d'esperar. No's fa pas un cambi d'ideals ab la mateixa senzillesa que un cambi de domicili.

Ara, la revista den Torrendell té la redacció al carrer de *Fernando*.

Al balcó, com a senyal, hi han posat unes estidores grosses com aquella camisa del carrer de Sant Antoni.

Atenció, y no riguin.

Diu un diari:

«En breve será derribada la casa de la calle de Basea que obstruye buena parte de la sección primera (se refereix a la Via A), cuyo solar, junto con otro contiguo, los pretenden ya dos capitalistas para edificar inmediatamente varias casas.»

¡Bonica va a quedar la Reforma, de no desistir els dos capitalistes de la seva mala idea!

Perque si, en efecte, es veritat que la casa del carrer de Basea que ara va a enrunarse obstrueix la flamant Via A, ¿no comprenen, desdixats, que les que en el mateix solar edificuin l'obstruiran de la mateixa manera?

L'arcalde ha manat obrir una informació a fi d'averiguar si es cert que hi ha empleats municipals que treballen més de les vuit hores reglamentaries.

Ens sembla molt just.

Però, posats ja en el terreno de les informacions, ¿no podria el senyor Collaso ferne obrir un'altra pera veure si hi ha també empleats que no treballen cap hora?

Té raó l'aixerit *Papitu*: no hi ha rès com l'història.

Aquella de la «carn de bisbe» que explicava l'altre dia ens va agradar molt. Quina llissó més bonica!

Sinó que l'acte aquell no va ser una manifestació;

Ni lo de la frase del bisbe va anar com allí's dona a entendre;

Ni el bisbe's deia Urquinaona;

Lo demés, quasi tot era veritat.

No hi ha rès com l'història!

Potser les ratlles que van a continuació estarien millor en la secció de trenca-closques; però, en el fons, tant se val: l'enigma, posis allà on se vulgui, sempre serà enigma.

Diu *El Diluvio* en la seva secció telegràfica:

«Madrid.—El Monte de Piedad ha dispuesto la circulación de huchas en metálico á domicilio para que el ahorro obténgase así.»

Pera enviar solucions an aquesta curiosa endevinalla, els lectors tenen temps fins... al dia en que la secció telegràfica d'*El Diluvio* estigui escrita ab sentit comú.

No diem fins al dia del Judici, perque seria massa aviat.

**

Una altra endevinalla, quasi de la mateixa *ganaderia*.

El Noticiero:

«Comunican de Los Angeles que el aviador Paulhan ha efectuado un vuelo hasta Arcadicity, ida y vuelta, ó sea *cuarenticinco* millas.»

El Diluvio:

«Los Angeles.—Paulhan ha efectuado un vuelo á Arcadicity y regreso, ó sea *cuatro* millas.»

¿Còm s'explica que un mateix tragecte, pera un periodic tingui 4 milles y pera un altre 45?

El lector decidirà.

Pera enviar la solució's concedeix el mateix plas que pera l'anterior logogrif.

El Poble Català s'ha alarmat perquè'ls catòlics, en el miting del diumenge, van dir que s'han de cremar escoles y universitats.

Com se coneix que'ls d'*El Poble* no hi eren al miting *de referencial*!

Si hi haguessin estat, haurien comprès perfectament que era lo que s'imposava demanar, en aquella atmòsfera de fredor.

PETIT CORREU

Diiumenge a les cinc de la tarda, en els salons de la *Schola Orpheonica* (Rambla de les Flors, Virreina) tingué lloc una audició d'obres musicals ab l'aparell *Pianista Ideal*, creació de la Casa Guarro germans.

El *Centre Excursionista de Catalunya* ens ha enviat el cartell-anunci del *Segon Concurs Català de Luges*, organiat al Montseny pels dies 30-31 de Janer y 1-2 de Febrer. Es son autor el conegut artista Jaume Llongueras, y resulta una nota de color verament encertada.

Ab motiu de la seva festa patronal, celebrada el dia 17, el *Centre General d'Expendors de Tocino* de Barcelona va enviarnos 15 *bonos* de pa pera que'ls repartissim entre persones necessitades.

Complert l'encarreg y agrait el bon record.

Més almanacs rebuts:

Anís Bosch (de Sant Adrià del Besòs): Una tarja de fusta, ab calendari de fulla mensual.

Northern (Companyia de Segurs): Calendari de fulla mensual.

Fills de G. Bertran (Articles de llauna y impressions sobre metall): Una planxa metàlica, ab una bonica composició-anunci de «Barcelona estació d'hivern», y calendari de fulla mensual.

Victoria (Galletes, Confiteria y Bombons): Hermós relleu, ab bloc de fulla diària.

El Non-Plus-Ultra (Sastreria de Vich y Pijuan): *Vade*-almanac, ab fulla mensual de paper secant.

La Gloria (Fàbrica de Galletes y Biscuits): Cromo artistic, ab bloc de fulla diària.

Imprenta de Félix Costa: Tarja decorada, ab almanac de fulla mensual en paper secant.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció:	Preus de suscripció:
Llibreria Espanyola,	Fòra de Barcelona,
Rambla del Mitg, núm. 20	cada trimestre:
BARCELONA	Espanya, 3 ptes. - Extranjer, 5

Número solt: 10 centims — Atrassats: 20

RESPOSTES PAGADES

Tulinarru: La poesia es molt poca cosa. Ah! y lleó no s'escríu ab *h*, per *flero* que sia—F. Rodríguez (a) Paquito: El text dels geroglífics ha de ser poc o molt simetric y natural, o sinó no tenen solta.—Sofias: Els seus versos, apart de la escassa unitat, tenen el defecte de ser poc cisellats.—Ll. Barceló y Bou: *Non c'è male*.—P. Casablanca: Fluijets.—A. G. Frare Llantia: Bufar y fer ampolles es més facil que conrear aquet gènere intim, sentidet y delicat.—F. de C.: Potser sí.—J. F. B.: Mercès pels seus mots encoratjadors.—Pere Cortacans S.: En tot cas, la tarjeta.—Japet de la Navaja: No m'acaben de fer el pes.—Joan Rocabert: Ens quedem ab alguns dels geroglífics.—M. A.: No més s'ha salvat una petita conversa. Lo demés, al cistell.—Manel Soms: Anirà una d'elles, arreglada.—P. T.: ¿La sal es un vegetal?... Y el sucre què es?... animal?... Ho sento, pero no van.—Noi de Pallejà: S'ha fet molt, això de la *Es-ca-ro-la!*—Pere y M. C.: L'Anagrama, sí; no hi tinc inconvenient.—Joan Antich Puquí: Gracies, però no'ns convenen.—F. V. M.: De dos, un.—Domingo Ribas: Poesia es quasi sinonim de música... Doncs, be; fixis que poc musical es aquet vers: «*formant tristos quadros plàstics...*» Si això sembla allò dels *setze-jutges!*...—A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona: Recordi que les solucions dels trenca-caps s'han d'adaptar a la nova ortografia. Els cantars no van.—R. Valls: No me'n agrada cap.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

ANGEL OSSORIO BARCELONA *Julio de 1909*
DECLARACIONES DE UN TESTIGO

□ □ □ □ □ □   Un tomo 8.º   1 Pta.   □ □ □ □ □ □

Apeles Mestres

- Odas serenas y noves baladas Ptas 1
- Estiuet de S. Martí “ 1
- Cants intims “ 1
- Pom de Cansons “ 1
- Idilis (llibre primer) “ 1
- Idilis (llibre segon) “ 1

AZORIN

ESPAÑA

HOMBRES
— Y —
PAISAJES

Un tomo 8.º Ptas, 2'50

G. Martínez Sierra

Todo es uno * * *
* * * y lo mismo
Un tomo 8.º Ptas. 3'50

CARLES RAHOLA
El llibre de l'August d'Alzina
Ab un proleg den **GABRIEL ALOMAR**
PREU: 2 PESETES

Edicions populars den Santiago Rusiñol

- Anant pel món. 2.ª edició
- El Mistic. 2.ª edició
- Oracions. Ab música de E. Morera (Agotada)
- Fulls de la vida (Agotada).
- El Jocs Florals de Canprosa. 2.ª edició
- El bon policia.
- Monologs.

- La bona gent. (Agotada)
- Tartarin de Tarascó. D'A. Daudet Quart miler.
- El pati blau.
- El poble gris.
- La Mare. 3.ª edició.
- L'alegria que passa.
- La «Merienda» fraternal.
- L'Hèroe.

- Llibertat.
- La Fira de Neuilly.
- Els savis de Vilatrista.
- L'Auca del senyor Esteve.
- L'Hereu Escampa.
- En Tartarin als Alps.
- La Lley d'herencia.
- Aucells de pas.
- La Intelectual.

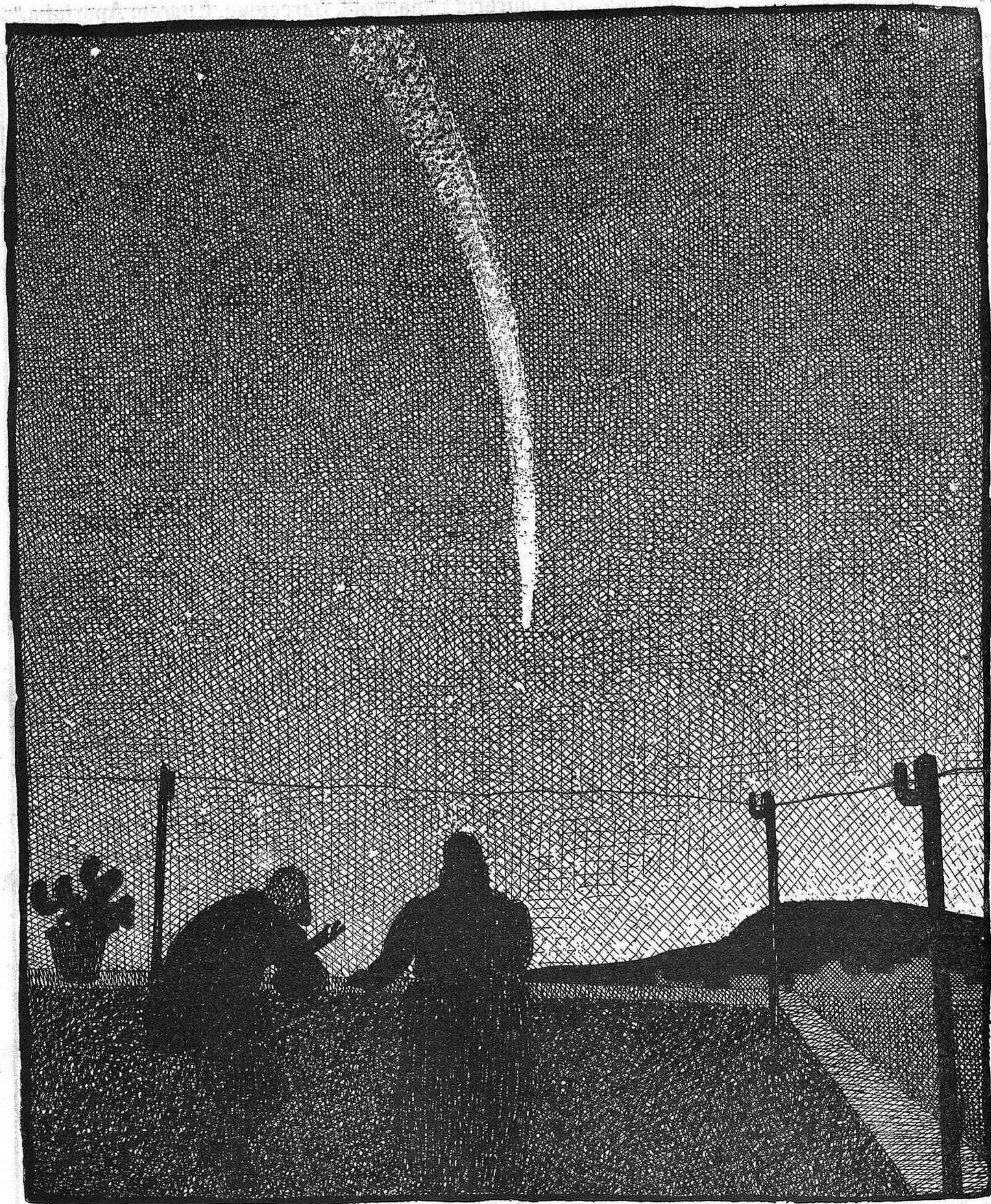
PREU DE CADA OBRA: UNA PESSETA

En prempsa

EL REDEMPTOR

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mutuo o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EL COMETA DEN DRAKE

*—Diu que resigna mala estrugancia, això?
—Vaia!... Aquestes coses sempre porten qua*